

VELKOMMEN TIL SPORET VED ØSTER TØRSLEV KÆR

Digerne langs fjorden giver mulighed for at komme ud at se det særprægede landskab. Den smalle fjord med siv-områder og rigt fugle- og dyreliv er et studie værd. Kom en tidlig morgen, når tågen hænger over de lave enge og et stort fragtskib sejler ud fra Randers i det første morgenlys. Her får du afstand til det travle hverdagsliv. Den røde rute er ca. 4 km lang. Numrene på kortet henviser til nedenstående beskrivelser. God tur!

1 KANALERNE OG PUMPEHUSENE

Kanalerne inden for digerne kan deles i to kategorier: »Landkanalerne« leder vandet fra bakkerne ud til fjorden. Som tilløb til disse er der »afvandingskanalerne«. De har til formål at gøre jorden tør nok til landbrugsdrift. Dybden på kanalerne varierer fra 0,5 m til 2,2 m under terræn. For enden af kanalerne ligger pumpehusene. I pumpehusene er der elpumper, som automatisk holder vandstanden lav nok bag digerne. Vandet fra kanalerne pumpes ud i Tvede Å. Åen er ynglevandløb for havørred. Åen løber gennem et delta i rørskovene og ud i fjorden. Gårdejere med jord ud til fjorden har dannet et dige- og pumpelag, der har til opgave at styre driften af systemerne. Ved kanalerne holder mange sjældne fugle til, og i fjorden ses odder, sæl og marsvin.

2 DIGERNE

Digerne langs fjorden er lavet i begyndelsen af 1900-tallet. I dag er arealet opdyrket med korn. Det var tungt arbejde at bygge digerne. Først i trediverne var der ikke meget arbejde at få, så det var nemt at skaffe folk til det hårde slid, og nu blev der sat skub i regulering og uddybning af fjorden, så store skibe kunne sejle helt til Randers. Engjorden har siden inddæmningen sat sig 60 – 80 cm. Ind ad fjorden ses nordenden af »Kanaløen«, den kunstige ø ved sejllrenden, der blev gravet ud i 1908. Ud ad fjorden ses »Stenrevet«, en naturlig ø der er dannet på østsiden af sejllrenden. Begge steder er yndede fiskepladser efter havørred, sild og skrubber. Næsten lige overfor, på østside af fjorden, ses hovedbygningen til Holbækgård.

3 FØR DIGERNE

...blev engene jævnlige oversvømmet af fersk- og saltvand, som tilførte salt og andre næringsstoffer. Der voksede andre planter end nu, bl.a. enggræs, men ingen træer. Der var vekslende vådområder, som var levesteder for flere planter, padder og fugle end i dag. Henrik Pontoppidan skrev i 1887: „Og storkeneI hundredtal strømmer de om foråret her til dalen og overbygger alle byerne med et buskads af reder, ofte fire-fem stykker på en og samme gård. Med kræsen mine spankulerer de om dagen omkring over engenes og sumpenes rigt dækkede taffel. Men ved solnedgangstid sidder de rækkevis på tagene over alle byerne med hovedet og næbbet trykket ned i kroppen og knebrende mæt og søvrig – som forsamlinger af fornemme frådsere der med omhyggeligt velbehag „reperer« midt-dagens forskellige lækkerbiskener af frølårstrikaseer og tudsepostejere..... Her er kornjydens rette hjemstavn, et sandt slaraffenland for bønder! Om foråret slår man blot disse saft- og blomsterfyldte enge, som vinterens stigende vande har gødet. Og når man har stoppet sine lader lige op til storkerederne med tusinder af duftende stakke, der på sommertiden fylder hele dalbunden, driver man kvæget flokkevis ud over den for at belægges med dens fedme«.

4 FJORDEN SOM TRAFIKÅRE

Fjordens vejskilte, lystønder, vagerne og båkerne leder skibene sikkert ind ad fjorden. Skibe på op til 6.000 tons, sejler til og fra Randers Havn med gods. Havnen Randers er populær, fordi sejlads med gods er langt billigere end fragt på lastbil. Ved at sejle godset ind til Randers er man direkte i kontakt med motorvejen igennem Jylland.

Se efter
den gule folderkasse
– her starter sporet

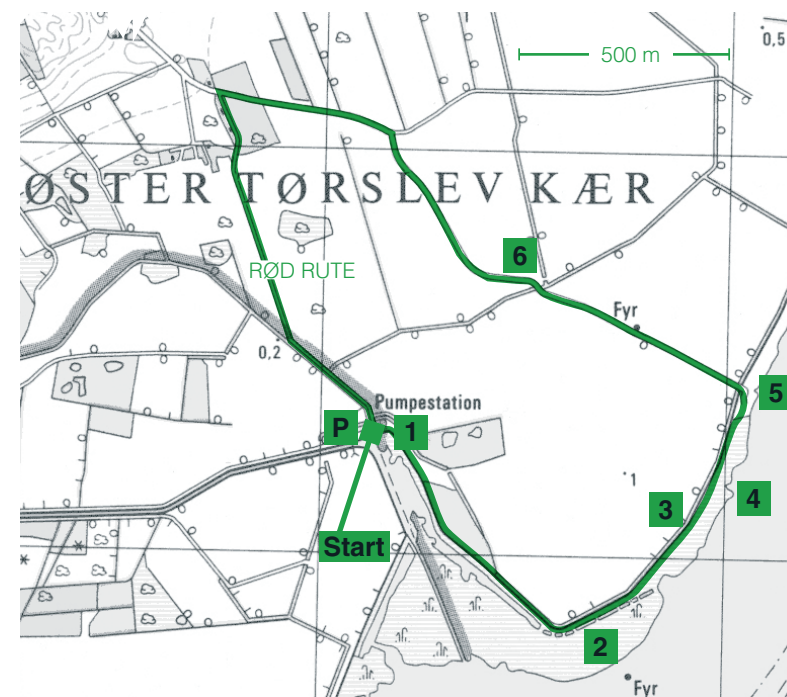
Ruten er på sporet afmærket
med røde trekkanter på pæle

5 RØRHØST

Rørhøst er et spændende og anderledes erhverv. Rørhøsten forhindrer, at rørskoven gror til med pilekrat. Engelske undersøgelser viser, at der året efter rørhøst kun er 20% af ynglefuglene tilbage. Det andet år efter når antallet ca. 50%, og fra 3. til 4. år er antallet tilbage på det oprindelige niveau. De fuglearter, der lever i rørene, er typisk: rørdrum, skægmejse, rørsanger og drosselrørsanger.

6 DYRELIVET

I de tidlige morgentimer ses råvildt og ræv på engene mellem de små skovstykker. I foråret græsser svanerne på vintersæden, og lærkerne høres synge over markerne. Langt borte anes fiskeørnen, mens den svæver over fjorden i søgning efter føde. I krattet skræpper skovskaden – den efterligner andre fugles lyde. Den kan skriges som en musvåge og fløjte som en stær. En sjældent gang ses rørhøgen og dens mage søge føde langs tagrørene ved fjorden.

ENGENS DYR

Rørhøg

Mellemstor, elegant bygget rovfugl. Ca. 48-56 cm lang og vingefang på 115-130 cm. Hannen er grå- og brunspraglet, hunnen er brunlig med flødefarvet hoved. Ret fåtallig ynglefugl herhjemme, men hyppig træk-gæst fra Sverige. Yngler ved søer og moser med tagrør, hvori reden bygges. I yngletiden høres et nasalt to-tonet "kii-a". Søger føde over marker og enge samt i moser og søer, navnlig småfugle, svømmefugleunger og smågnavere – flyver lavt over terrænet med højt løftede vinger. Overvintrer i Sydeuropa og Vestafrika, og kan ses herhjemme fra april-oktober.

Musvåge

Mellemstor rovfugl (51-57 cm lang) med vingefang på 113-128 cm. Varierer i farve fra helt mørk til helt lys. Ret almindelig ynglefugl herhjemme, også almindelig træk- og vintergæst nordfra. Udbredt over hele landet. Den bygger rede i høje træer i skove og plantager. Lever af især gnavere og andre smådyr, men også fugle, krybdyr, padde og regnorme. Ses ofte kredsende på sine brede vinger eller sidende på en hegnsplæ, hvor den spejder efter sit bytte på jorden. Kan ses hele året.

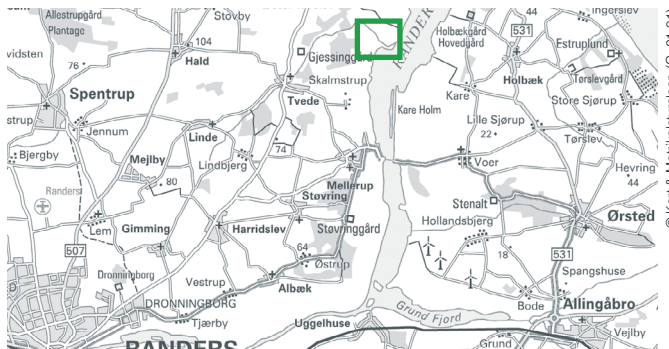
Ræv

Hundelignende rovdyr med lang, busket hale. Langhåret, brunrød på ryg, grålig på strube og bug. Spidst hoved med store ører. Kropslængde 60-80 cm, hale op til 40 cm – vægt 3-8 kg. Udstøder i parringstiden serier af et par korte og et mere langtrukket glam eller nogle gennemtrængende skrig og snerren. Parringstid januar-februar. Får normalt 4-8 hvalpe sidst i marts i en hule i jorden. Kan ses hele året i alle slags skove og åbent landskab samt i og ved byer.

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

	Levende hegn		Jorddige
	Skrænt		Sti
	Jernbane		Markvej
	Vej		
	Rød rute		

4 Henvisning til forklaring

Sporet ved Øster Tørslev Kær ligger ca. 16 km nordøst for Randers mellem landsbyerne Tvede og Øster Tørslev. Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne.

GPS-kordinater til startpunktet: 56.56018°, 10.22102°.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Du er gæst på lodsejerens private ejendom, og han har åbnet sporet for færdsel til fods. Sporet kan delvis være trampestier, og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen.

VIGTIGT: Hunde skal af hensyn til dyre- og fuglelivet altid holdes i snor. Der bør udvises særlige hensyn i dyrenes yngletid, som er fra midt i april til først i juli. Lad dyre- og fugleunger i fred. Der kan forekomme jagt i perioderne 16. maj - 15. juli og 1. september - 31. januar.

KONTAKTPERSON

Helge Nielsen, Nørhald Kommunes Vejafdeling
Telefon 82 40 25 75
materielgarden@noerhald.dk

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:
Danmarks Naturfredningsforening · Dansk Skovforening
Friluftsrådet · Kommunernes Landsforening · Landbrugsraadet
Landdistrikternes Fællesråd · Skov- og Naturstyrelsen
Støttet med tilskud fra tips- og lottomidler til friluftslivet

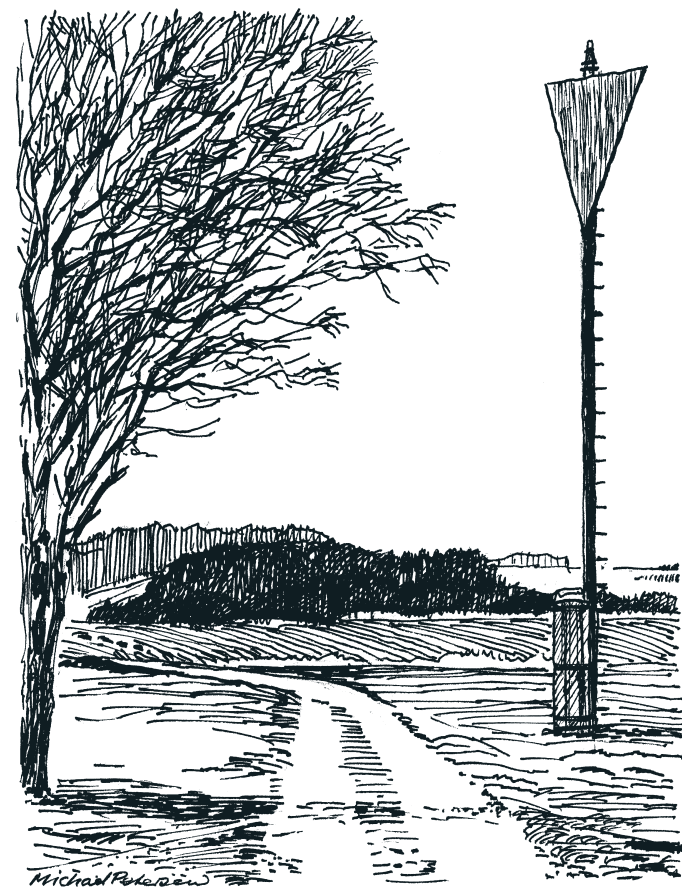
Tekst: Lars Andersen · Tegninger: Michael Petersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrugsraadet, Axeltorv 3, 1609 København V
Telefon 33 39 40 00 · Fax 33 39 41 61

WWW.SPOR.DK

Sporet ved Øster Tørslev Kær

Michael Petersen

SPOR I
LANDSKABET